

Адыгеим и Лышъхъэ цыфхэм яупчIэхэм джэуап къаритыжыгъ

Урысыем и Президентэу Владимир Путиним пшъэрыль кызэрэфишыгъэм тетэу Адыгеим и Лышъхъэу Къумпыл Мурат тыгъусэ видеоконференции шыкIэм тетэу цыфхэм яупчIэхэм Урысыем и Президент иприемнэ джэуап къашыритыжыгъ.

Урысые Федерацием и Президент и Полномочнэ лыклю ЮФО-м щыкIэм иаппарат Адыгэ Республикэмкэ ифедральнэ инспекторэу Владимир

Маргасовыр юфтхъабзэм хэлжьагъ.

Цыфхэр зыгъэгумэккыштыгъэ юфыгъохэр анахъеу зыфэгъэхыгъагъэхэр гъогу ин-

фраструктурэр зэтегъэпсыхъэйнир, къоджэ еджапIэм Интернетир нахышыоу къышызфагъэфедэн алъекIынир, Мыекъуапэ иавтомобиль гъо-

гухэм ашыц гъекIэжыгъэныр ары.

Къутырэу Гавердовскэм дэс бзылъфыгъэр псэупIэм къеклонIэрэ гъогум ыбгуу остыгъэхэр щыгъэуцугъэнхэм къыкэлъэугъ. Адыгэ Республикэм псэолъэшынымкэ, транспортымкэ, псэупIэ-коммуналнэ, гъогу хъызмэтиймкэ иминистрэу Валерий Картамышевым къызэриуягъэмкэ, мы гъогу Iахыр зыфэгъэзагъэр ГъээорышланIэрэу «Адыгэгэавтодорыр» ары. Гъогум километрэ 1,4-рэ фэдиз икъихъагъ. Адыгеим и Лышъхъэ

министерствэм ипащэрэ Мыекъуапэ имэрэу Андрей Гетмановыимрэ пшъэрыль афишигъмы юфыгъом дэлэжъэнхэу. 2021-рэ ильесим ичъээпьюгъ нэс ар зэшүахын фае.

Шэуджэн районымкэ къутырэу Чернышовым дэт гурьт еджапIэрэу N 8-м информатикэмкэ икIэлэе гъаджэ Адыгеим и Лышъхъэ зыкъыфигъэзагъ, Интернетим яеджапIэ нахышыоу юф щишэнным епхыгъэ юфыгъор аш къылэтыгъ. Адыгэ

(Икъух я 2-рэ нэклуб. ит).

Адыгэ Республикэм и Лышъхъэ и Указ

Адыгэ Республикэм иштхууцIэу «Адыгэ Республикэм изаслуженнэ экономист» зыфиорэр афэгъэшьошэгъэнным ехылIагъ

Экономикэмкэ гъэхъагъэхэр зэрягэхэм, ильесыбэ хуульэу юф зэршээрэм афэш щытхууцIэу «Адыгэ Республикэм изаслуженнэ экономист» зыфиорэр афэгъэшьошэгъэнэу:

Емщыкъо Фатимэт Асланчэрье ыпхъум — акционер обществэу «Россети Кубань» икъутамэу «Адыгэ электрическэ сетьхэр» зыфиорэм иотдел ипащэр, ибухгалтер шхъаIе;

Павлова Любовь Петр ыпхъум — акционер обществэу «Россети Кубань» икъутамэу «Адыгэ электрическэ сетьхэр» зыфиорэм экономикэмрэ финансхэмрэкэ иотдел ипащэр игуадзэ.

Адыгэ Республикэм и Лышъхъэу Къумпыл Мурат къ. Мыекъуапэ, тыгъэгъазэм и 21-рэ, 2020-рэ ильес N 191

Адыгэ Республикэм и Лышъхъэ и Указ

Адыгэ Республикэм иштхууцIэу «Адыгэ Республикэм народнэ гъэсэнгъэмкэ изаслуженнэ юфышI» зыфиорэр Н. Г. Лэххусэжым фэгъэшьошэгъэнным ехылIагъ

Гъэсэнгъэмкэ гъэхъагъэхэр зэриэхэм ыкы гуетыныгъэ фыриIэу юф зэришээрэм афэш щытхууцIэу «Адыгэ Республикэм народнэ гъэсэнгъэмкэ изаслуженнэ юфышI» зыфиорэр Лэххусэжъ Наталье Григорий ыпхъум — сэнийхат гъэсэнгъэ ягъэгъотыгъэнымкэ Адыгэ Республикэм икъэралыгъю бюджет учреждениеу «Мыекъопэ индустриальнэ техникум» икIэлэе гъаджэ фэгъэшьошэгъэнэу.

Адыгэ Республикэм и Лышъхъэу Къумпыл Мурат къ. Мыекъуапэ, тыгъэгъазэм и 21-рэ, 2020-рэ ильес N 192

Адыгейм и Лышхъэ цыфхэм яупчIэхэм джэуап къаритыжьыгъ

(Икъех).

Республикэм гъесэнгъэмрэ шэнэгъэмрэкэ иминистрэ иапэрэ гудзэу Евгений Лебедевым къизэриуагъэмкэ, федеральнэ проектэу «Информационная инфраструктура» зифилюу 2019 — 2021-рэ ильсхэм ательята-гъэм диштэу компаниюу «Рос-телекомыр» ары Интернетын зыпышгъээним фэгъэзагъэр. Республикэм и Лышхъэ пшэ-рыль афишигъыгъ 2021-рэ ильс-сим иапэрэ квартал зигугуу

къэтшыгъэ еджапIэм ашкIэ юфшэнхэр щаухынхэу. Джащ фэдэу Кумпыл Мурат Адыгэ Республикэм цифрэ, информа-ционнэ, телекоммуникационнэ технологиехэмкэ иминистрэу Шыу Заурбек пшэрыль фи-шыгъыгъ мы юфыгъом изэшохын къыхэлжъэнэу.

Автомобиль гъогум итъэц-къэжын епхыгъеу Адыгейм и Лышхъэ зыкыифагъэзагъ. Мье-куапэ щыш бзыль-фыгъэр урамэу Заводскоим къышежьагъэу урамэу Желез-

нодорожнэм нэс урамэу Кур-геннэр зэтегъэпсыхажыгъэ-нэу къэлтэйуагъ. А гъогум мет-рэ 700 фэдэз икъихыгъ. Мье-куапэ имэр къизэриуагъэм-кэ, а гъогуу яхым итъэц-жынкэ проектим икъихэхын джидэдэм юф дашэ. Милькур тъюхемкэ Фондым къыхагъэ-къицт.

«Гъогушынымкэ мэхъанэшхозилэ унашхэр федеральнэ гулчэм ештэх. Гъогухэм яшын-кэ ѹкыягъэжынкэ планхэр тэгъэцакэх, 2022-рэ, 2023-рэ

ильсхэм юфшэнэу къытлы-шылхэр икъоу тшэн фа», — хигъеунэфыкыгъ Кумпыл Мурат ведомствэхэм япащхэм адэгүүшүэзэ.

Республикэм и Лышхъэ лъэпкэ проектхэмрэ федеральнэ программэхэмрэ къа-дгүүшүэзэ, къалхэмрэ къуда-жэхэмрэ адэсхэм зэфэдэ амалхэр ялэн зэрэфаер хигъе-нэфыкыгъ. Социальнэ лъяны-къоми, инфраструктурэ псева-льхэм, гъесэнгъэм ар афэгъэхыгъ.

Республикэм ипащэ хабзэм игъецкIэкло, имуниципальнэ къулыкъухэм ялтыклохэм пшъэ-рыль заулэ афишигъ. Аш зы-къизэриуагъэзэгъ юфыгъо пэпчкэ пшэрыльхэр афишигъэх, ахэр загъэцкIэн фэе пальхэр ыгъэнэфагъэх.

Адыгэ Республикэм и Лышхъэ ипресс-къулыкъ

Сурэтхэр А. Гусевынрэ Н. Гусевамрэ тирахыгъэх.

«Зы такъикъэр тыкъызэтемыуцуу Ioф тшэн фа»

Адыгэ Республикэм и Лышхъэу, партиеу «Единэ Россиим» и Адыгэ шьольыр къутамэ и Секретарэу Кумпыл Мурат видеозэпхынгъэм иамалкэ партием ирайон отделениехэм ахэтхэм зэдэгүүшгъэзгъу адыриагъ.

Социальнэу мыухумэгъэ цыфхэм ѹкы медицинэм ио-фышгъэхэм ѹпшгъэтуу афэхъу-гъэним единороссхэр тапэкэ зэрэлжэлжъэштхэр ары юфыгъо шхъяаэу къаалтгъэгъ.

Коронавирусм ытъеныхокэ юфхэм язытет непэ къизэры-клоу зэрэщимытэр Адыгейм и Лышхъэ къыхигъэшгъ. Аш къыхэкIыкэ медикхэм, псаун-гъэр къухумэгъэним исистемэ зэрэпсаоу юфышо агъэцакэ.

— Къячалуу ѹкы амалэу Ѣи-эр зэкэ тэгъэфедэ. Мы юф-шэним волонтерхэр, медици-

нэм епхыгъэ ашпээрэ еджапIэм ѹкы колледжхэм аш-дэжэрэ студентхэр къыхэтгэлжъэх. ЧыпIэ тэдзэхэр тэгъэ-пых, ѹзэгъу уцхэмкэ утчээ-къеуцхэрээр зэшлэхых. Шьольыр оперативнэ штабыр зэ-пүгүү имыгъу мэлажъэ. Ковидыр къизэолагъэхэм защила-зэхэрэ медицинэ учреждение-хэм зэпхынгъэ адити. Мышдэжым сид фэдэрэ ѹпшгъэ-ми мэхъанэшхо ил, ар къидэт-лтытээ тиофишэн зэхэтэш, — къиуагъ Кумпыл Мурат.

«Единэ Россиим» мы лъэ-

ныкъомкэ юфшэнэшхо зэри-тъяцакээрэ зэхэсэгын щыха-пъенэфыкыгъ. Партием пшэ-рыль къинхэр зэшүүхинхэм зэрэфхэзэйрэйр ѹцэхэмкэ къигъэлжъяуагъ.

— Зепахырэ узым пшшую-къягъэним фэшI мы мээз къинхэм партийцэхэм юфышо агъэцакэгъ. Депутатхэм яку-лукъуш ѹкы унэе машинхэр медикхэм аратыштыгъэх. Джащ фэдэу сатуушылэг чу-«Магнитым» игүүсэхэу меди-цинэм иофишгъэхэм апае гъомылэххэ юльмэххэр агъэхьа-

зырыгъэх, — къыхигъэшгъ республикэм ипащэ.

Мы пстэуми мэхъанэшхо зэрялэр, ау непэ юфхэм язы-тет джыри зэрхэйлъэр Адыгейм и Лышхъэ къыхигъэшгъ, медикхэм атгъяуагъэр нахь макIэ ѹыгъэним, зепахырэ узир къызэтегъэцогъэним пстэуми акъячэгъэрэхын пшэрийн фае ылъялагъ. Амбулаторнэ сымаджхэм ѹзэгъу уцхэр игъом аяллагъэханхэм, джащ фэдэу коронавирусурэй зиагъэу зээлээгъахэхэм япсуныгъэ изытет лъыпльэгъэнир пшэ-рыль шхъяаэу къыгъэнэфагъ.

— ГумэкIыгъо зиэ цыфхэм тишиуагъе ядгээгъын, тиналэ атетын фае. Пшэрийлхэр зэ-шохыгъэ зэрэххурэм ельтыгъ экономике ѹкы социальнэ юфыгъохэр шьольырим ѹцэш-шохыгъэхэ зэрэххуртыр. Ашкэ мэхъанэшхо зиэ къэралыгъо программэхэм ѹкы лъэлкэ

проектхэм къадыхэлжытагъэхэр лъыдгъэктэнхэ, бюджетым ихахъохэр нахьыбэ тшынхэ, юфшэнлэгъэр къызэтед-гъэнэнхэ фае, — къиуагъ Кумпыл Мурат.

АР-м и къэралыгъо Совет — Хасэм ѿылэ фракцииу «Еди-нэ Россиим» ипащэ Владимир Нарожнэр мы лъяныкъомкэ депутатхэм юфэу агъэцакIэрэм къытегүүшгъагъ.

Зэхэсигъом унашьо щаштагь зэпахырэ узэу коронавирусым пшэшүеулигъэним фытегъэпсыхъэгъэ колл-гупчэхэр партием ичыпIэ къутамэхэм къацызэу-хинхэ.

— Тицыфхэм ѹпшгъэтуу ящи-къягъэмэ зи такъикъэр тыкъы-зэтемыуцуу юф тшэн фае. Мы юфшэним партийцэхэр къыхэ-лэжэнхэм мэхъанэшхо ил, — къиуагъ республикэм ипащэ.

АР-м и Лышхъэ ипресс-къулыкъ

ИльэсикIэ джэгуальэхэр

2020-рэ ильсэым шэкIогъум и 16-м къыщегъэжьагъэу тыгъэгъазэм и 20-м нэс АР-м лъэпкэ юшшагъэхэмкэ ѹпэлсэхэм я АссоциацIе къяцакло зыфхэхуугъэ шьольыр зэнэкъоюу «Лъэпкэ шыкIэм диштэрэ ильэсикIэ джэгуальэхэр» зыфиорэр зэхащагъ.

Аш хэлжээнхэу къырагъэблэгъа-гъэх республикэм имуниципальнэ гъесэнгъэ учреждениехэм аш-

гъучыым хэгъэжьыкыныр ѹкы нэ-мыкъхэри.

ИльэсикIэ джэгуальэхэр зэнэкъо-кум къырахылIагъэхэр лъэпкэ шыкIэм тетэу ѹкы ильэсикIэ нэ-шанэр къыралотыкIеу, ѹынэгъон-чэу, ильэсикIэ чыгым пылпэшшү-нэу гъэпсигъэх. Джэгуальэм ини-гъякэ сантиметрэ 15-м ехүурэп.

ИльэсикIэ джэгольэхэр зэнэкъо-кум къырахылIагъэхэр лъэпкэ шыкIэм тетэу ѹкы ильэсикIэ нэ-шанэр къыралотыкIеу, ѹынэгъон-чэу, ильэсикIэ чыгым пылпэшшү-нэу гъэпсигъэх. Джэгуальэм ини-гъякэ сантиметрэ 15-м ехүурэп.

ИльэсикIэ джэгольэхэр зэнэкъо-кум къырахылIагъэхэр лъэпкэ шыкIэм тетэу ѹкы ильэсикIэ нэ-шанэр къыралотыкIеу, ѹынэгъон-чэу, ильэсикIэ чыгым пылпэшшү-нэу гъэпсигъэх. Джэгуальэм ини-гъякэ сантиметрэ 15-м ехүурэп.

Тыгъэгъазэм и 20-м къыщуу-благъэу и 25-м нэс юшшагъэхэм комиссиер ахэлпэшт, лъэпкэ нэ-шанхэр къизылотыкIхэрэ анах дахэу, гъэшэгъонэу шыгъэ юфшэн-ти 10 къыхихыт.

ЗэкIэ зэнэкъохам хэлажьэхэрэ дипломхэр аратыштых. Шьольыр зэнэкъоюу «Лъэпкэ шыкIэм джэгуальэхэр» зыфиорэм теклонигъэхэ зыфхэхэ ныбжыкIхэм АссоциацIе идипломхэр ѹкы ишүхъафтынхэр аратыштых.

КИАРЭ Фатим.

Адыгабзэр зэрагъашIэ

Адыгэ Республикэм и Постпредствэу Москва дэтым (@adygpred) адыга-бзэм изэгъэшIэн епхыгъэ курсхэр къыщызэуахыгъэх. Тыгъэгъазэм и 5-м къыщегъэжьагъэу бзэр зэзыгьа-шIэн зышигъохэм пчэхэр афызэу-хыгъэх.

Курсхэм адыгабзэр, шэн-хабзэхэр, Адыгэ Республикэм итарихь ацызэрагъашIэн. КIэлэгъаджэу ялэр БжъыхаалIэн Марин.

Шэмбэт мафэм сыхатыр 3-м къыщегъэжьагъэу тыгъэгъазэм и 20-м нэс адыгабзэр Постпредствэм ѹцэзэрагъашIэн. Телефон номерэу +79264308301-мкIэ курсхэм за-хэлтэхэн плъэкIыщ. Шоигъоныгъэ зиэ пстэури къырагъэблагъэ.

Адыгейм иветеран-пограничникхэм я Союз итхаматэу, республикэм инахьыжхэм я Совет-рэ ветеранхэм яреспубликэ Советрэ ахэтэ, от-ставкэм ѿылэ подполковникэу Давидюк Иван Иосиф ѹкьом ынбыжь илээс 75-м итэу 2020-рэ ильсэым тыгъэгъазэм и 20-м идунай зэрихъ-жыгъээр лъэшэу гухэлI тыхыхуугъ. Щымыгъэхэм иунаагъорэ иахьылхэмра тафэтхуусых.

Адыгейм иветеран-пограничникхэм я Совет

Адыгэ Республикэм и Лышъхъэ иунашьу

Рэзэнэгъэ тхыль афэгъешьошэгъэним ехыллаг

Коронавирусэу COVID-19-р кызызэутэлгээхэм яээзэгъэним ялахьышо зэрэхашыхъэрэм, яшьэрлыжъэр ёлонгэнчъеу ззагъяцакъэрэм афэш рэзэнэгъэ тхыль афэгъешьошэгъэнэу:

Адыгэ Республикэм псауныгъэр къэухъумэгъэнимкээ икъэралыгъю бюджет учреждениеу «Мыекъолэ къэралыгъю клиникэ сымэджэшымкээ» — коронавирусуу COVID-19-р кызызэутэлгээхэм зыщялазэрэ госпиталымкээ:

1) Абрэдж Сусанэ Аслын ыпхъум — терапевтическэ отделением иврач-терапевт;

2) Буканова Ирина Юрий ыпхъум — гинекологическэ отделением имедсестра;

3) Кузьмина Татьяна Николай ыпхъум — санитаркэм;

4) Митерева Марина Владимир ыпхъум — санитаркэм;

5) Мхитарян Елена Владимир ыпхъум — рентгенолаборант шъхъалэ;

6) Сороковская Ольга Александр ыпхъум — врач акушер-гинекологын;

7) Хъагъэудж Джульетэ Сэфэрбый ыпхъум — медсестрам;

8) Цуекъо Рэштыд Аслын ыкъом — врач-терапевтим;

9) Шопина Людмила Сергей ыпхъум — врач-кардиологын.

Адыгэ Республикэм псауныгъэр къэухъумэгъэнимкээ икъэралыгъю бюджет учреждениеу «Мыекъолэ къэлэ къэлэцыкъу поликлиникэмкээ»:

1) Дорофеева Людмила Александр ыпхъум — врач-эпидемиологын илэ-пылэгъу;

2) Жиляева Татьяна Игорь ыпхъум — врач-эпидемиологын илэпылэгъу;

3) Саблина Ольга Михаил ыпхъум — врач-эпидемиологын илэпылэгъу.

Адыгэ Республикэм псауныгъэр къэухъумэгъэнимкээ икъэралыгъю бюджет учреждениеу «Мыекъолэ къэлэ поликлиникэмкээ»:

1) Баромыченко Светлана Алексей ыпхъум — медицинэ регистраторым;

2) Кушъу Сайдэ Гъукэ ыпхъум — медицинэ регистраторым;

3) Макрищева Елена Сергей ыпхъум — врач-методистым;

4) Мехеда Юлия Николай ыпхъум — процедурэ медсестрам;

5) Поляков Евгений Сергей ыкъом — участковэ врач-терапевтим;

6) Рогачева Ольга Николай ыпхъум — медицинэ регистраторым;

7) Тхъаркъохъо Аидэ Шумафэ ыпхъум — медицинэ регистраторым.

Адыгэ Республикэм псауныгъэр къэухъумэгъэнимкээ икъэралыгъю бюджет учреждениеу «Адыгэ республикэ клиникэ инфекционнэ сымэджэшымкээ» — коронавирусуу COVID-19-р кызызэутэлгээхэм зыщялазэрэ госпиталымкээ:

1) Бэгъэдэр Рузанэ Русльян ыпхъум — медсестрам;

2) Детина Светлана Павел ыпхъум — медсестрам;

3) Кальнюк Светлана Юрий ыпхъум — врач-инфекционистым;

4) Криушина Оксана Геннадий ыпхъум — врач-инфекционистым;

5) Крылач Наталья Николай ыпхъум — клиникэ лабораторнэ диагностикэмкээ врачым;

6) Лебедева Людмила Александр ыпхъум — приемнэ отделением имедсестра;

7) Митина Елена Владимир ыпхъум — Адыгэ Республикэм псауныгъэр къэухъумэгъэнимкээ икъэралыгъю бюджет учреждениеу «Адыгэ республикэ клиникэ сымэджэшымкээ» иклиникэ-биохимическэ лабораторие илаборант;

8) Осадченко Елена Сергей ыпхъум — иммунологическэ ушэтынхэмкээ отделением ибиолог;

9) Пономарева Зоя Владимир ыпхъум — иммунологическэ ушэтынхэмкээ отделением исанитаркээ;

10) Рудик Лариса Виктор ыпхъум — Адыгэ Республикэм псауныгъэр къэухъумэгъэнимкээ икъэралыгъю бюджет учреждениеу «СПИД-м ёбзныжъигъээнимкээ Адыгэ республикэ гупчэм» ииммуно-диагностическэ лабораторие ибиолог;

11) Тупчиенко Надежда Николай ыпхъум — иммунологическэ ушэтынхэмкээ отделением ифельдшер шъхъалэ-лаборант;

12) Чэркэзи Тэрэк — врач-инфекционистым.

Адыгэ Республикэм псауныгъэр къэухъумэгъэнимкээ икъэралыгъю бюджет учреждениеу «Тэхъутэмъыкъое гупчэ район сымэджэшымкээ» — коронавирусуу COVID-19-р кызызэутэлгээхэм зыщялазэрэ Инэм госпиталымкээ:

1) Емыж Аидэ Яхье ыпхъум — терапевтическэ отделением имедсестра;

2) Месяц Ольга Александр ыпхъум — хирургическэ отделением икастеляншээ;

3) Семенцова Офелия Велий ыпхъум — терапевтическэ отделением имедсестра;

4) Хъатх Хъарыет Мэдинэ ыпхъум — терапевтическэ отделением имедсестра;

5) Цымбал Андрей Анатолий ыкъом — хирургическэ отделением иврач-хирург;

6) Кіэрмит Русльян Байзэт ыкъом — анестезиологиремэ реанимациемрэкэ отделением иврач-анестезиолог-реаниматолог.

Адыгэ Республикэм псауныгъэр къэухъумэгъэнимкээ икъэралыгъю бюджет учреждениеу «Тэхъутэмъыкъое гупчэ район сымэджэшымкээ»:

1) Жъажжый Заремэ Алын ыпхъум — Инэм район сымэджэшымкээ иполиклиническэ отделение имедсестра;

2) Къуйшъэкъо Зурыет Хъазэрэ ыпхъум — Тэхъутэмъыкъое поликлиникэмкээ участковэ медсестра;

3) Романюк Ульяна Владимир ыпхъум — Яблоновскэ поликлиникэмкээ иврач-педиатр;

4) Сыджыхъ Фатимэ Юсыф ыпхъум — Яблоновскэ поликлиникэмкээ иклинике-диагностическэ лабораторие ипащэ;

5) Тхъагъэспээ Сайдэ Аюбэ ыпхъум — Яблоновскэ поликлиникэмкээ участковэ медсестра;

6) Уджыхъ Людмилэ Аслын ыпхъум — Тэхъутэмъыкъое поликлиникэмкээ иврач-терапевт;

7) Хъахъуратэ Симэ Аскэр ыпхъум — Тэхъутэмъыкъое поликлиникэмкээ иврач-терапевт;

8) Хъакъэко Аслын Къырымызэ ыкъом — Афыпсыпэ врач амбулаториим ипащэ, иврач-терапевт.

Адыгэ Республикэм псауныгъэр къэухъумэгъэнимкээ икъэралыгъю бюджет учреждениеу «Шэуджэн гупчэ район сымэджэшымкээ»:

1) Зезэрхъ Зулимэ Хыилым ыпхъум — участковэ медсестрам;

2) Тазэ Лариса Нурбый ыпхъум — врач-эпидемиологын илэпылэгъу;

3) Хъагъур Разыет Ахъмэд ыпхъум — участковэ медсестрам;

4) Хъакъурэн Юныс Бильэустэн ыкъом — водителым;

5) Щагужъ Аидэ Мэджидэ ыпхъум — участковэ врач-терапевтим;

6) Щагужъ Фатимэ Аслын ыпхъум — участковэ медсестрам.

Адыгэ Республикэм псауныгъэр къэухъумэгъэнимкээ икъэралыгъю бюджет учреждениеу «Кошхъэблэ гупчэ район сымэджэшымкээ»:

1) Байбек Гузель Асхъад ыпхъум — медсестрам;

2) Голыкъо Фатимэ Январбый ыпхъум — медсестрам;

3) Гладких Елена Федор ыпхъум — селоу Натырбые иврачебнэ амбулаториим имендсестра;

4) Ешэкъо Мыуминат Заурбый ыпхъум — къуаджэу Еджэргъуа ифельдшер-мамыку илэапэ ипащэ;

5) Къэрэкъэ Зурыет Русльян ыпхъум — медсестрам;

6) Къэрэкъэ Зурыет Русльян ыпхъум — медсестрам;

7) Къэрэкъэ Зурыет Русльян ыпхъум — медсестрам;

8) Къэрэкъэ Зурыет Русльян ыпхъум — медсестрам;

9) Къэрэкъэ Зурыет Русльян ыпхъум — медсестрам;

10) Къэрэкъэ Зурыет Русльян ыпхъум — медсестрам.

5) Къэрэкъэ Зурыет Русльян ыпхъум — медсестрам;

6) Къэрэкъэ Зурыет Русльян ыпхъум — медсестрам.

Адыгэ Республикэм псауныгъэр къэухъумэгъэнимкээ икъэралыгъю бюджет учреждениеу «Джэджэ гупчэ район сымэджэшымкээ»:

1) Воскресенская Наталья Иван ыпхъум — медсестрам;

2) Коваленко Наталья Николай ыпхъум — медсестрам;

3) Любая Валентина Василий ыпхъум — медсестрам;

4) Сазонова Марина Николай ыпхъум — поликлиникэмкээ ипащэ, иврач-терапевт;

5) Соломатина Разыет Хыисэ ыпхъум — врач-педиатрим;

6) Тажутдинова Ольга Александр ыпхъум — медсестрам;

7) Тамахина Екатерина Алексей ыпхъум — медсестрам;

8) Лэххъусэж Заремэ Юрэ ыпхъум — врач-терапевтим;

9) Трипкош Светлана Сергей ыпхъум — поликлиникэмкээ истаршэ медсестра;

10) Ушакова Ирина Александр ыпхъум — врач-педиатрим.

Адыгэ Республикэм псауныгъэр къэухъумэгъэнимкээ икъэралыгъю бюджет учреждениеу «Красногвардейскэ гупчэ район сымэджэшымкээ»:

1) Грязнова Ирина Виталий ыпхъум — селоу Большесидоровскэм дэт фельдшер-мамыку илэапэ ипащэ;

2) Захаренко Ирина Николай ыпхъум — поликлиникэмкээ иврач-травматолог-ортопед;

3) Кузьминова Мария Михаил ыпхъум — селоу Преображенскэм дэт фельдшер-мамыку илэапэ ипащэ;

4) Къулэ Людмилэ Анатолий ыпхъум — къуаджэу Адэмые участковэ врач-педиатр;

5) Мороз Елена Владимир ыпхъум — поликлиникэмкээ участковэ врач-педиатр;

6) Ситэ Сафыет Юсыф ыпхъум — поликлиникэмкээ участковэ врач-терапевт имедсестра;

7) Чэтэо Сафыет Махъмуд ыпхъум — поликлиникэмкээ участковэ врач-терапевт имедсестра.

Адыгэ Республикэм псауныгъэр къэухъумэгъэнимкээ икъэралыгъю бюджет учреждениеу «Мыекъолэ район сымэджэшымкээ»:

1) Горбанев Константин Александр ыкъом — Абдэххэблэ дэт амбулато-рием иунэгъо врач;

2) Джамырэ Сайдэ Туцожь ыпхъум — Победенскэм амбулато-рием участко-вэ врач-терапевт;

3) Кошелева Елена Владимир ыпхъум — Кужорскэм амбулато-рием истаршэ медсестра;

4) Лихачев Вячеслав Николай ыкъом — Каменномостскэм участковэ сымэджэшымкээ участковэ врач-терапевт;

5) Сетэ Аслын Нурбый ыкъом — къуаджэу Северо-Восточные Сады дэт амбулато-рием участковэ врач-терапевт;

6) Тарасова Наталья Николай ыпхъум — поликлиникэмкээ истаршэ медсестра;

7) Хъ

Тягчэр джаущу

Зэныбджэгүйтүү якъебар, къарыкъуагъэм, агъехъагъэм, яшылэкъагъэм игугуу къесшы сшоигуу. Къакъэлъыкъуагъехе, ахэм ачыпэ джы иуцуагъехе зы зыгъэгумэкъихэр — япэсыгъэ чыпла зыдэштихэр, къатефа, къатемыфа, къалэжыгъа, къамылэжыгъа, ау шуциыхъэ пытэ тежъугъель, егашлэм ахэм афэдэ хуу ашоигъуагъех, непи а гупшигээ һашур зыдаигъ.

Зыр сят, Къуекъо Сахьид, адрэр аш ишьеогуу хъалэлэу Иуанэкъо Нурбый, зэфешыгъекъехуу мыхэм ягашлэм къахыгъ. Тури Къунчыкъохъаблэ щыщыхъ, зэдеджагъех, къэлэгъэдже сэнэхъатым агуу, апис етыгъэу егашлэм рилэжагъех. Зы зэрээстегъехе: тягч ильээ 43-рэ ыныбжъе идуунай ыхъожыгъ, Нурбый ильэс тлокиплэре пышырэм ехуу къыгъешлэг, ылъэ тетэу, иакъыл къабзэу. Аш фэдизым тягч щыгъупшагъэп, ыдэжь сикъуагъеми, телефонкэ сыйфитеуагъеми, аш игугуу дахэкъэ къымышлэу хъугъэп. Ары къэс якъэлэгъоу Пшыщэ къэй ягъэпскынлэу, Гүй шьофир яджегуплэу, Пхъэпти мэзыр якъуаплэу къахыгъер ыгуу къекъижыцтыгъ.

Сяте къыгъешлэгъемрэ сэ къэзгъешлэгъемрэ зэзгъапшэмэ, ыныбжыкъэ непи сикъалэми хъушт, жьеу тыухыгъ. Зята зымылжыр зилэм ехагуушуугъурэп, «сыда уш ил, сэ аш фэдэ насып сида симы» ылоу цыф тэрээм зишихъажыгъэр. Тхъэм ауштэу зэриутхъабзагъэр гурьло хъумэ, аши иууцалэ. Ары, «Тхъэм узэримыгъеуцоллэн щылэп» ылощтыгъэ тягч, еджаплэр джыри къэтымыуухыгъэу, зым зыр нахь цыкъло нэбгыритфим тягч дунаим зехыжым. Анахыкъэу тилэр хъульфыгъе ныбжым-къэ «бзылжыуу зытамэ чьэу, зыбзэ къутэрэр» зыфалорэ ильэситфим итыгъ, сыйнахыжъ закы чъэпхыгъэу тхэтгъэр, ар тягч ильэуж рыхли, Краснодар университетийн физикэмкэ ифакультет чэхэгъэ къодыягъ.

Тягч еджаплэм хысгалымкэ щыцьригъаджэштигъ, егашлэм «пап» е «тят» щетуагъэп. «Еджаплэм щыцьи хъумэ сышуяятэп сэ, сикъэлэгъадж, Хъесанэкъо Сахьидкэ шыкъысэджец», — ылоти, аш тышлэкъуыцтыгъ. Аш фэдэу джыри ээ къыстыригъэптихъэу мафэ горэм Иуаныкъо Нурбый къырихыллагъ, ар директорыгъ, етланэ литературамрэ тарихымрэкъе къэлэгъаджэу къыненжыгъагъ, тягчэр арырэ зэфекъесэ зэныбджэгъушуагъех, аш пас тэри тикэсагъ. Уимыкъесни пльэкъиштыгъэп, ренэя къыткэупчай, дахэ къытилоу, сэры нэмийээмэ сబлэкъими къызблэкъими къэлабэти, ыбылыгъ сичильхъэти, джаущтэу къэлэгъаджэхэр зычиэсихъэм нэс сихъти, «кло, джары узгъэшсэ, мыш нэс укъекуагъ, джы гээзжэй» ылоти, сикъыригъэуцохыжыцтыгъ.

— Сыд, шуяутэ къышутепхъэшхъэ ара? — Йүшхыпцикъыгъ Нурбый, — кло, аш фэдэ мэхъу, ау «чэм лъакъо шкэ ыукуырэп» зэралоу, адыгэ хабзэр нахь къышутепхъэшхъаным пыльшш ары, зэхэпхыгъэба уятэ-уюнэмэ «узыгъэгъырэм уриклас, узыгъэшхъэрэм уриджагъу» алоу?

— Тягч, тяни ары алорэр, — джэуагъ естыжыгъ.

— Адэ джары, адыгэм ымышлэрэ ылорэп, зилоклэ укъемыуцлэж. — Етланэ тури зэгъусэхэу къэлэгъаджэхэр зэрыс унэм къожхэ зэххум ымаакъэ нахь рищэхи пильхъохьыгъ, — Сахьид, мыш фэдэу къалэмэ уафыщымыт, миэрэу зымыгъэкаигъ, къагурымылорэ щылэмэ якуцэтеуцогъу дэчэпхынхъ...

Тягч еджаплэм къыщиттегъумыттыгъэштигъэр юфыгъэп, унэм къызыг-

къожхыкъэ ары нахь юфыгъэр. Ежь унэ шъхъаф илэштыгъэ пщерхъаплэм идэпкъ азыфагоу, аш къызытеоикэ хэт шуула тягч джы къызаджэрэр тощтыгъэ. Егъашлэм таатыгъэу таатшхагъэп, ыпашхъытыщтыгъэсигъэп. Ишэн пхъешагъэ, ау щытим хэт ильфыгъэ шуу ымылэгъэр, къызхымыгъэшими къызэртфыщтыр зэхатшэштыгъэ. Етланэ «гукъэгъу башэри Тхъэм иджагъу» ало, клаалэр гъушынн пае аш фэдэ пхъешагы тым хэлъын фае. «Мыхэм яж сабый ялэхъумэ къагурылжыщт нылэп нымрэ тимрэ ямэхъанэ», — ылощтыгъэ.

Тягч лъэшэу ышхъэ ылъытэу, цыфхэм алощтым шолыкъуыцтыгъэ. Ары сыйнахыжъ Руслан иаттестат тянэжь иуагъэу «зыкызэгъэхъагъэр». Тэтилкласи цэкуагъэп, ау тапэккэ итгъэ классэу сыйнахыжъ зыщеджэштыгъэм исыр зэкэ хашыпкыгъэхэм фэдэу лушыхъу, дахэкъэ зэнэхъокъуху щытгъэх. Классым исым ызыныкъо фэдизэм дышшэ медаль къахынэу зыщугуыжыщтыгъэх, сыйнахыжъ ахэм аз имытгъэмэ, зыкъи аух къинэштыгъэ. Ау аш фэдэ хэт ылъэгъу, Къунчыкъохъаблэ закыном мых фэдиз дышшэ медаль елтымэ адэ чылэхэр сидэу хъущтха, райономи зы разнарядкэ горэ илэба, арти, унашюо ашыгъ нэбгырищым дышшэ медаль, түмэ тыхын аратынэу. Директорэу Гъыш Шумафэ чылэм щыщыгъ, къэлэгъэм, илоф дэгъоу ыгъэца-къэштыгъэ, ары районом къызекъыжым педсоветым мых къэбарыр къезхылгэжыгъэр. «Тежъугъэгүшэс зэттыгъэхэм, къаалорэр тымышлэн тифитэп, сэри хъурэр сибуу къео, ау шлокъылэ илэп», — ылоагъ.

Адыгэмэ ылоагъэу тлокъир хэт тягч зытыгъэфагъэр? Сыйнахыжъ къыгъешлэгъэм зы плы закъо щэхуу къэзымыхъгъэр ары. Ари тягч фэзгъэуцгъагъэр, адэ предметхэмкэ тфы ехуу илэгъэп, физикэмкэ тфиблырэ зы плырэ мэзищым къыхэфагъэти, тягч иллэ аш фэдиз тфын изакьюо атекъуагъ, сидэу щытим плы къыфыригъэгъигъ.

Пашэр къеджагъ.

— Сахьид, анахыуу тыйыцыгъуурая къалэм сида плы фэбгъэуцгъу?

— Адэ зыгорэм икъалэ плы фэзгъэуцнушш, сэсөюм тфы къезгъэхъыт ара?

Тыйыцылэба. Краснодар университетийн къонэу еслюагъэш, шхъэ шлотовым эжье-ехъырэу чэхъашт, шломотым эжье илоф.

Ашыгъум дышшэ медаль уилэми, тыйхынны аэрээ экзаменемкэ тфы къэпхымэ адэрхэр умытыжыхъу еджа-плэм учагъахъэштигъэ, ау ар къызыдэхъухэри хэшьыпкыгъагъэх, пфэгүщылэн щылэмэ дэгъу, щылэмэ пшъхъэ зэрэхэпхыж. Сыйнахыжъ хэт фэгүщылэн, «чылэм укъекыгъэу сида хъумэ тфы пфэдгъэуцн» комиссием иллэ, ежь «сэ сята шылэнгъэу къыситгъэмкэ физикэмкэ сикъэшхуубытэн шуулацлэштэп, шууфаем шуукауылч» ылоэ, шуукауылч зэнэхъокъуугъэх. Ау нэуяжм аанахь лъэшэу «къенэхъокъуугъэ» бзылхъохьэм ежье-ехъырэу къычилжыги, тягчэшхуур арти экзаменем зыщэштигъэр, лапл къырищэки, Русланэ ынэтлашо къебэу, «сикъыззхъуу, мыш фэдэ шылэнгъэ илэу къалэ къытихылла-

гъэп» ылоагъагъ.

Ипсауныгъэкэ тэхъыкыгъэм елтыгъэу тягч узыгъэлэх, хъульгъагъэ, ау икъелгэгүм кочиэшлуу зэрэштигъэр илэгъумэ къа-иотэжыщтыгъэ. Джыри быдашьоу Совет хабзэу зэтеуцорэм зы куп бандиткэ ылъытагъэти, ахэм ятэу Хъесанэ ахэфагъ. Илоф зэхагы зэхъум чылэм къаопщыгъ — «зи зэримыла-жъэмкэ шыхъатэу шъукъуцумэ къэтуу пшы-жыщт» алу. Чылэр зэхэхъа-гъэ, тягч къыкъоуцаагъэх, ау къоджэ тхъаматэу мыхуурир зыыгъым «мы лыр сишлоп сэ» ылуу, афызэкъэлжыгъэр. Нэужым тшэжыгъэ нылэп ар зытыришхъагъэр — тягчэжыре ежырырэ зы пшъашшэ зэдепсэлхъоштыгъэти, бзылхъохьэм тягчэжыкэ зыкыгъэзэгъагъ. Ары аш ымыгъэгъуу гъэр...

Хъапсым къыдыччээс нахыжымэ «уимыла-жъэмэи сицалы, удашыгъэми зэгорэм къэбгъэзжын» къырашоцтагъэ, ау «лажы, хъакы сиэп» ылуу, къафыз-эзкэлэмыклоу щаукъыгъ. Тэлкүүлэп сишиныш къэсон, 1968-рэ ильэсийн тягч Пэнэжыкъо сымэджэшмэл чэлэлэу тягчээзгэжыгъэти, тягч тэлкүүлэп зыхэпазэм коридорын къыкыгъ. Чэшьигу хъазырыгъ. Зылышж горэ благьэуу къэтэйсигъ.

— Хэтмэ уащыш? — ылуу, тэлкүүрэ зытыгъэуу къеупчыгъ.

— Къуекъомэ сирияныс, — тягч ылоагъ.

— Адэ Къуекъо Хъесанэ сида къылжыши?

— Сипчи.

Лыжъыр тэлкүүрэ зи къымылоу щысигъ.

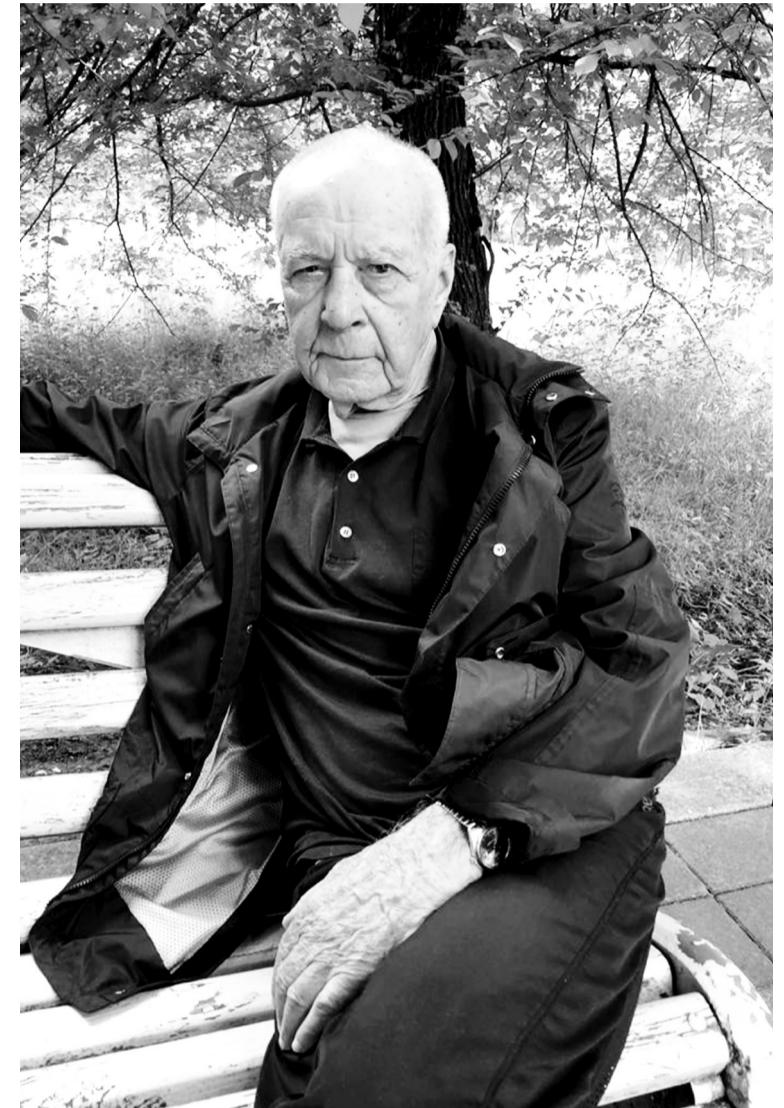
— Сэ Хъесанэкэ мыхагъэ сколь, — ылоагъ, — Дубинскэ хъапсым тыйэдэччээсигъ. Аукын зэххум ишыгъынхэр нэпээлпээу ядэхэ нээгъэсэжынхэр къыситгъы, «сикъэшбар ялож, сазэрэфемыуцлэгъэр агуурыга» ылуу къысэлжээгъагъ, ау Къунчыкъохъаблэ неп, неущ созэ сиынмысэу уаххтэр сэлкэ-къыгъ...

Зэшымэ анахыжъ Уцужыкъо Хъесанэ бэккэ ылж къинагъэр, Лениним НЭП-р къызырехъытэм (новая экономическая политика), тутын лэжынным пыхы, мылькукэ зэлэхъялае хъульгъагъэти, ышхэр игъусэхэу Краснодар унэ шынхуулч ылоэ, шуукауылч зэнэхъокъуугъэх. Ау нэуяжм аанахь лъэшэу «къенэхъокъуугъэ» бзылхъохьэм ежье-ехъырэу къычилжыги, тягчэшхуур арти экзаменем зыщэштигъэр, лапл къырищэки, Русланэ ынэтлашо къебэу, «сикъыззхъуу, мыш фэдэ шылэнгъэ илэу къалэ къытихылла-

гъэп» ылоагъагъ. Итхъагыуу къыщылжыгъэ. Тягч 1924-рэ ильэсийн къэхъуу, ау ятэ заукым янэ икъыжыгъэти, а лъэхъаным хабзэу щылжыгъэм тетэу, сабийхэр унагъом къыригъэнагъэх. Тягч ятэшыри къэлэ дэдэу аш къэлтырысэу, лъапцээ, пцанэу къэ-тэдэжыгъ. Зэп къызэрэхъэгъэр шъэ-ожые. Итхъагыуу хъульгъэу нэмийк чылэ алофытэмэ, щыгын хъат щымыгъэу, бжыхъэ клаэрэ къымэфэ щылээр агъэ-дэкъыжъеу къыгъэзжыгъэу. Зэ шымкэ къымафы алофыти, къызэсэжылм иакъыл щыуагъэу, ыумылэу тыришхъагъэр «кы-кыкы» ылу зэхагъэтакъо онэгум къырахжыгъагъ. Мыхэм къахэлэу узыгъэлэ хъуу, заом клонэу хъугъэп. Нэмиймэ ягъом полицаймэ тягчээзгэжыгъэ. Очэпчье зы письмэ горэ рагъэхынэу алоф-тэн залом, «сэ фашистимэ сафэлжээти» ылоагъэти, аукынэу ращэжыгъэу ятэшымэ ерэгъэу къатырихыгъагъ. Иуаныкъо Нурбый заом щылэгъ, лыгъэ хэльэу пхъашшэ щызэшагъ, инасын къыхыи, псаоу къыгъэзжы, къоджэ щылаклэ къыхууцожыгъ.

Тягчээ якъебар къызщысчайтэрэм къыхэзжыгъэши сшоигуу мы нэбгыритлур зэрээшээгъэгъэхэм имызакъоу, яшэнкэ, яхбээз зехъялжыкэ, ятэлжээзэдэбэ зэрэхэзжыгъэр. Тури хъульфыгъэ къабзэштигъэх (адыгэмэ хъульфыгъээр дахэ алорэп, къабзэ залоклэ зэлкэ къырагъэуубыти), мыльэгэ-мыльхъачхээм, къуачэ щымыкъэхэу, ушшашшээмэ уадэ-мийлпыхынэу щытгъэх.

Зэ Нурбый шлокъогъоу, шлоплэпсэу яурам къадытес Жакъэмийкъо Рэмэзэн «мыш себэныныш искын, заом зэрэштигъэгъэм емьлэйтгъэу» ылуу зышуигъэнэгъагъ. Ашыгъум ежь нахь къалэ, ыкыуачэ ихэхъогъоу, ышхъо имыфэжьэу щытгъигъ, зыщыгъуу-жыщыгъэ, зызэришэтэн лыгъэшлэлэ лыхху-щыгъигъэ. Нурбый «хъульгъэ, ишкылагъэп, шлонаплэ тэзэрэмгъэш» елти, Рэмэзэнэ ыгъэштагъ шлоши, зыфельм, зэрэхъуугъэри къыгурмылоу адрэм къы-

ТЭУХЫХ...

Чындызыгъ. «Мыуцурэп къиуцук! Йоктэ» зэралорэм фэдэү, зызгъэкъяигъасть, нахъ къячлэр сиғъэльэгъуьз», — кытэжкъяштыгъя. Рэмэзанэ.

Тэти, къызыэрэлтывыштыгъэмкіэ, гушуу щытыгъ. Зэ Пышыщ иадырабгүү Процайм (урис къутыр цыклоу щысынъэр ары), нэпкъым тет калэхэм зынгорэхэр къало зэхъум, псым зэпырысыкли, анах шьонтлэоу зыжэ зымыгъэтъылырэм езэогъагь ыкли зыкъыригъэтъыгъагь.

Тяте хысапымкэ Іезагъэмэ, ежы Нурбый адыгабзэм ылъэныкъоклэ ебгъэшпшэн гъотыгъоягъ, мышкэ гоуцон зыльэклиштыгъэр Зекигъу Уцужыкъон фай, түри бэлахьыгъэх.

Бэм «мыш фэдизэу пшэрэр зытхыльы шыжьба» кыраоштыгъэ, сэри сыйбэзгу 1ашу кытенэжыгъагъэл. 2015-рэ ильэсүм илэжьыгъэхэр зэхэубытаа тхыль ушьэгъэ зээлкэлэй Налцык кынштырадзагъ. Тхыльым ызыныкъо фэдизэтиологилем фэгъэхыгъагъ («Этимологический анализ некоторых адыгских (черкесских) слов»), гүшүэ 60-м ехүү кыышызэхефы, нарт эпосын щыщэу ахэм ахэтыр маклэп. Джы нартмэ татетхыхъэүе адыгэ мифопоэтикам щыщ горэ зэхэтфы хумэ, мыр анаху 1аубытыпэ тэши. Мыдрэ кэлэльэныкъо «Глагольные устойчивые словосочетания в адигейском языке» зыфиорэр монографие шъуашэм иль, ари лэжьыгъэ хъэламэт, лингвистхэрэшхэкъихэрэл. Тхыльым иксыдэгъэкъин төфөрэр ывшъэ рильтхажыгъ Нурбыйыкъо Адам.

Адамэрэ сэрырэ тыйзэлэгүй, зы ильэс горекэл сэцх нахьык, ау зы класс тыйзэдисыг, тятэмэ тырагъеджаг. Дэгьюо еджэштыгъэ, губзыгъэу, ынныбжэ емыльтыгъэу үшэу, шырытэу гүщүеу, зыпкь итигъ, тятэмэ афэдэу тэри тыйзэрэгтэгъяащэштигъэп. «Адамэ лыхэкыгъ, — сяте кысыиогъяа, — Нурбайрэ сэрырэ зын тыкыымыльфыгъяэми, егъашлэм тыйзэтеплэххүкыгъяэп, адигэр арыба зытуагъяар: «Зэкэл зын кыльфыгъэхэр зэшхэп, зэкэл зэшхэр зын кыльфыгъэхэп». Ори Адам зэрбэгъэнэбдже гүурэр дэгъу, мыхэмэ шыпкъэнэгъяа��оль».

Адам яткіләе янәжъ кәлтүрүсүштүгъ.
Яттәшү Сәфәрбый кәләегъеджагъ,
тикласскіләе типәщагъ, цыфыгъешхон
хэльтигъ, рэхъатеу, шъабау гүщүләштүгъ.
«Мыр Мыгумә ащымыщым фәд, ахэр
шэн пытэкlaex, къаигъэх, Сәфәрбый
ишъебағъякіләе къахәшү, — чыләм щало-
штүгъэ. Нәүжүм сшләкъыгъе ны!еп
Иуанәкъохэу тичилә дэсгыгъэхэр албан-
сәкілә зэрэ Мыгугъэхэр, Шапсыгъе къи-
кыхи бжъэдигъумә къахәттүсхъажы-
гъэхэм ащышыгъэ.

Иуаныкъ унағомъ хъакләш зэтегъ-
псыхъағъе иләу, цыиф klyaplәу щытыгъ.
Къэбар маклә щаотэнә, Адам джыри
цыкълоу, псы афиҳыныштыгъа, шхын
афиҷиҳынштыгъа, тәп щимыгъакләшты-
гъэха, сыд фәдәми аахаҳәу хъущтыгъе,
зәхихыгъәр ыгу lypkәу риубытәштыгъе.
Етланә анахыбые къызлкъырыхыгъәр
янәжъ. Ежъ ятәу Нурабый къэбар йотә-
нимкәлә къехъан щылағъәп, ышәрәм гүнән
и! lou пшәштыгъәп, ау аш зәхимыхыгъе-
горәхәри Адамә янәжъ къыфилотәжы-
гъэу ыгу къәкілжыныштыгъәх. Бжъэдигъу-
пшымә якъэбарми, нәмыкъ къэбарыжы-
ми татегүшүләу джы нәбгыритум ты-
зытысыкълә, лыжъ тысыжыгъәхәу
хъакләшүм исмә афәдә тәри тыхъужы-
ләв къытшахъу.

Сэри сицыкүгъом щыублагъэу а хъялкээмш сакъырытэджагъ, тятэ унашью къысфишыгъэу, тисэмегубгъукэ урам зэбъязымэ щысыгъэ Гыщ Амзанэу тятэж Мосэ имэхъульэгъулъэр набгъети, чэцкъызыхъукэ, аш сиргирусэу Шьоджэ Шыупашэ ихъаклещ сцэштыгъ. Ар къэмисызз сиурокхэр сышхэ-

Мы нэбгыритIур зэрээшьэогъу-
гъэхэм имызакъоу,
яшэнкIи, яхэбзэ зехья-
кIэкIи, ятепльэкIи
зэфэдабэ ахэлъыгъ.
Пури хъульфыгъэ къаб-
зэштыгъэх (адыгэмэ
хъульфыгъэр дахэ аIорэп,
къабзэ заIокIэ зэкIэ кыы-
рагъэубыты), мыльэгэ-
мыльахъчэхэм, кIуачIэ
щымыкIэхэу, упшъашьэ-
мэ уадэмымплъыхынэу
щытыгъэх.

ти, сшынахъыжъ сиуплъкүжъыщыгъ, тяни хэпплъкъыщыгъ, нэужым сикы- щыгъ. Пчъэм сыпэблагъэу дэпкъым сыкіэртэу, бгыкъужъыер сыгъэу си- щытыштыгъ.

Тхъэм ишыкүр къэсітән икъу фәдиз сәшіл, ар сисәнәхъат изы лъэнүкъомә зэу ащыц, ащ сыйфеджагъ. Адамә исенәхъат нәмымкі, врач, медицинә шәнис-гъехәмкі доктор, клинике инымә ащыләжъагъ, Пироговым ишүхъафтыйн кыратығъ, аши къэбарыбә ешіл, дахәүи къеңтәжжых.

Ежь Адамэ лъэкі илэти, бэ euалэ-щыгъэр, бэми къаде ёштыгъэ. Зэлизи ыгъэхъужыгъэ араб бай горэм «сыд уфаэми къалори къылгфэсщэфыщ» зөлөм, «тхъаугъэлсэү, сэ сшъхъэкі зымисыфэныкъоп, ау чылэу сыздэссым мэшит дэсшыяхъэ сшоигъюшь къыздэл», — ри-луагъети, зыфаер къыфишигъагь. Ежь Адами ышхъяэкэ хэлэбагь, джаущтэу Күнчыкъохъаблэ мэшит зэклэупкігъэ дэхэ цылкү дигъеуцаагь.

Тәрі тиллакъоқіе адәз чылдәдесмә тафәдәу, зәртәфәләкіеу тыхәләбагъ, Тхъэм фәгъәхығыгъе шүшләр псапәба. Ба, макла, арапт һофыр, гупықыры ары, тәшіл — гум пықырырәп пәкіжбы. Шүшләгъэр, шүшләнүр ңығы хабәзу щыт, сиди пшәми, угу пыккәу пшлагъэмә, Тхъэм кылғылғылғыгъущ, ары тижкымә кытала-щтығъэр. Ау тхъапш шу зышы клагъэ-гъожыгъэр, пый кәафәхъужыгъыгъэр, абдзәхә ныюм «шу ши, пый зыфәш!» зыфилощтығъэр ары. Зә Адама чыләм къеклуагъеу сәри сыйылғау тызәрихылға-гъети, зытфәгъәгушыләкъожыгъыгъэр, нә-мыкіхәри щысығызәх, Иуанәкъомә яхъа-кіәш кызызлуахыжыгъэм фәдагъ. Ты-зәхәсәу а шүшләнүримәр къылаклорәмрә тарәгушыгъети, Адамә янәжъ кыллогатгъән гора шысад, къыхынғ.

— Тянэжъ къызэриуатэштигъэмкэ, Къунчыкъоңкъопщыр дэкыгъэу, мэзялпчъ горэм еблэгъагъэу апэккэ купышу зэхэтэу къэльэгъуагъ. «Зиусхъан, — къэгүлэг байкол шъхъаэр, — олахъэ чыпилэ дэй тиуцаагъэм, Бжъэдигъум анахъ техэкло-цунтхъекло купеу итым тыпеккэфагъ, тымак!, шу тхынэн, ежьми шу амыхъыми». «Хэт пугаагъ мыхэмэ япащэр?» — күэупчлагъ Къунчыкъоңкъопщыр. «Мыры, мыры...», — ытуагъ байколым. «Умыгумэк!, — ытуагъ, — блэккыныш клоштых...». Ары зэрэхъутгъэри. Байколым гъэшлэгъон щыхъу, пщым еупчыгъ къызэришлагъэмкэ. Хъунклаклом япащ Къунчыкъоңкъопщым иш къымышлэжбы хуна, тамыгын едзыгъэба, лырын лын хэфытагъэу цыфзэхэдзин ешлэти, зэшлонагъэхэп.

Кавказ заом ыуж лъэпкъыр икъыжбы зэхъум, Къунчыкъоцкъопщмэ ащищэу кошыжкыгъэм игъусэхэу чылэм дэсхэри

диктыйжыгъэх. Бурсэ къалэм Бигэ районым бжэдыгыу къуаджэу щепсыыхыгъэ мэ Къунчыкъокъом икъуаджи ахэтыгъ Хъальэкъуай, Очәпщый, Пчыхъэлтыкъуай. Бжыхъэкъуай зыфәпощтыжэр непи зәксүсих, Къунчыкъохаблэ инахыбызу къындаётыс хъаъзхэр Тыгъужхэти, Тыгъужхэти кой чылэ хъуьгъэ. Тыгъужхъкой щыщхэ Шъакумыкъо зәшхэу Махъмудэрэ анышнахыкъе суретыше цәрыйбу Ахъмзидрэ бәшшагъеу сәшшэх. Мыххэмэ ятәжжэ къызәриуатәштыгъэмкъе, ежхэр фэкъе лыгъэх, ау Къунчыкъокъо бжэдыгъугъ щыр къагъэнэжыгъэти, зэтхъарыгъу щыгъэ. ары зыкыдиктыйжыгъагъэхэр

Тыркуем сыйкызыеккыжъ горэм сихъарынын эш сыйкелтүрүйткисхы, тятэжкимэ. Джэджехъэблэ лыжъемэ кысфалотегъа гъэхэмэ сахэглэжжыгь. Тичылэ щын къэбарытэ лазэу Хъюкло Ибрахымим кызыэрлиштэгъэмкэ, Къунчыкъохэмэр. Джэджехъякохэмэр зы лэгүптыу кылыкъы гъэх, зы шын зил джанэ зэдьриялагч плаакъоу нахыжъыр зыхэтэм ыдэжь ашиг щылэштэгь. Ау зы лъэхъан Джэджехъо хэр нахыбэти, «тэ къытэшьут нахыжъыр шъошьуеми» залом, мыдрэм адаагъэп, ащ щызэфильыхи, Къунчыкъо къомэ яхъульфыгъашхъэ къэмынэ аукалыгъэх. Янысэ цыкly горэ зэпкъаджэ щытыти, ащ къыльфыгъэр Шъакумыкъомылтуры афэхъуугь, джары Къунчыкъохэмэр кызыздэпщихъижыгъэхэр. Шъакумыкъ зэшхэр фэягъэх нахь игъэкточыгъэ къэбарым ылъапсэ зэрагъешлэнэу. Хэд мицкэ зедгъэкүмэ хүн alyагъети Иуанкъо Нурбый игугу афэсшыгь Стамбул сыйзэрэшцилэу сыйфитеу нэйас зэфэсшыгъэх.

Махъмуди Ахъмэди зэп хэкүжьын къызыэрэкъуягъэхэр, Къунчыкъохъаблы щитихъэкъагъэх. Етланэ фашлэу Ахъмэзыкъыиэти, Налышык къакъуи, Нурыбы ихъэкъагъ, мэфэ заулэрэ къэлъырысыгъ Къунчыкъохъопщым имызакъоу, чылп къэбархэр къыфиютаагъэх, гушхуагъэу гупсэфыгъэу лыр клюжыгъэ. Зэфалота гъэхэр Стамбул джыри сыйчиэу Ахъмэзысфытырхэтхэжыхи. Къыситыжыгъээ

Кысығынырыткожылық, кысынтылжыны болуп
Зэльшашерэ шәэнүгъэлжэй Напшык.
Заур идунай ыхъожыгъэти, тхъаусыхак
тыкконуу Тіешшү Мурдинэ Шапсыгъы
кынки садэжж къеклыагъ, а мәфә шыныгъ
къэм Напшык тыклыагъ. Тилоф зытэухыны
«мыщ сяте фәдэу сикласу лы дәэ
сыкъеклыагъеу амал илахэмә ыдәж
сыумыхыздуу сыйдэккыжыгъэп, тыбульбэз
хыагъэмэ» clyагъэти, игопәшхо хүргүзүү
Шыныкъэ, адыгэ хабзэм хъэдагъе укулан
гъэу зыми еблагъэхэреп еломи, хъэдагъ
гъэрэ нәшхъэягъэмэрэ зәп түү, Нурабы
дәжж тыклыагъ. Нәүясэ зәфесшыгъэ
зэрэмьылтэгъуугъэхәми зэрәшшэхүү къын
чіеккыгъ, ныбжымкіе ильес зыттуу
азыфагу илтыгъэр.

Ныбжь я! Iou умышлэнэу, энергие гъашлэгьон джыри ахэльэу щысыгтэх. Мыеекуупэ нэс чэц гъогум сыхват пчагтэ джыри ыхынцт, ау згъэгүягъэхэп, хъэклэгьу мэфищир тапэ иль фэдээр тызэхэссыг. А уахьтэм Нуурбий ишхье-гүусе илэхьгыгээ, ившааштэ Iанэр тлэкly шлэ къэс къыгъякэлжызэ чэцшир хэклотэфэ тышыссыг. Etанэ тыкызыэтэджыжым чэцшым тыкыгъянэ шонойтуу бысымыр голагтэ, «чэц гъогу шүтэмыхъяж, мэфэ заулэрэ шүүшты, гу зээцитфэн ыгуягъ», ау хэт джы пэссэрэ адгыгэмэ афедээр хъэклэш бэрэ къетынэу клюжырэ. Щуухэдзахьэ е мэшүахъэ kluагъэм фэдээр зитэпхьу, зитэлты, ренэу тишикэ машло егъэуг, тыздачъэри, тызклачъэри тшлэрэп, зы гъашлэгьон горэм тыпильбы фэд, ау дунаим икlyakлэ, игъогу укырыглымэ, хъаолыу тшlyабэ машлэ...

хъасын түшүсөө машоо...
— Кло, шьо каләхэмкі, йаджи джыри шьюапе щыләнгыемкі иль, — къытиуагъ тыкъыгъекіотэжызыэ Нурбый.
— Тхъэм тельеңүн нахыбалорэ шъуигъехъағъэмэ тағъажгушионэ.

ХВА ВЭМЭ ТАГВЭ УШОНЭУ.
— Тхээмэте маф, — сыйүүшкүүцүүлүг, — шоо калэхэмкээ плюмэ сэ ар кызызэрсфөгъязагъэр сөштэшь, сигопэ дэд шьоощ фэдэ нахьыжь шлагъохэр зэрэсийн пай, орышь тятэм уфэд. Ау мы Мурдинэу калэ кызыздэвшыгъэр бащэктэй уаужы кынагъэпшышь, о бгъахъэрэми, уищылакли ашыгуушукы джыри бэрэ шлонгыу...

Аш қызычыңызғы зэрээлэгүй хъа-
зырхэр, гъеш! Егъоны аыхынгы түү-
ми аныбжы зызэралом, ау түүми уяплымы
үятэпсым сәщ нахь кіләхәба мыхэр
сагъеуагъ. Мы лійтүр нэужымы ренэү
зэфитеожыыштыгъэх. Етланэ Адамә а
Мыгуме як!еу шапсыгъе щыләмкі зи-
гъээзжы, Тхъэгъапшъе чылә дахәм
ежы, ятшым ик!али унэ зырыз ща-
гъеуцугъ, щай кызыщағъэк!ыре совхозэү
Псыш!уапа шыләм непак!а илаш.

Псыштуанә ўыләм Ненәкәз Инаш.
Ау Нурбый фәклюжыгъәп, Күнчукъю-
хъаблә зыдәкъым Къэбэртае зигъезагъ,
Налышык университетым къеләсегъаджэу
иүхъя, декануе ильесыбырә ўыләжыагъ.
Ригъеджагъәхәм егашәм ыңцә дахәкәл
зарахъа.

Сятэу слытэштыгъэ Иуаныкъо Нурбый мый тхъамафэу икыгъэм идунай ыхъожьыгъ. Зэрэщымылэжкын сыгу цыкъу ешыми, шыкур сэло гъэшэ кыкъэ, гъэшэ дахэ кыгъэшлагъашъ, ыцлэрэ ышъхъэрэ Ѣысэтехыпилэу зэрихъагъашъ. Адыгэм ежъэжыгъ ыломэ, зигъашэ зыухи дунэе Шъхъялэм иргогу төхважыгъэр ары зыфалорэр, арышъ, Иуаныкъо Нурбый иаужыре гъогу мафэклэры-клюжынышъ, джэнэтэм ишулпилэр Тхъэшом кынрилэссынчай сельдэв.

шхом къырипесынэу сельэу.
Ары, тятэхэр джаущтэу тэүхых...
КъУЕКЪО Асфар.

Цыфымрэ гъашIэмрэ

ИгущыIэ пыти инэплъэгъуи тшыгъупшэхэрэп

Ишушаагъякъе, инэплъэгъу зэгъэфакъе льйтэнэгъе зыфашиштыгъе Шэуджэн Сэлэтчэрые ишшиэнэгъе хүгъе-шагъяхэм къагъебаигь. Икъэбар къылтэнэр, къызыщихъужыныр ишшиэнэгъеп. Ныбджэгъу зэхахъехэм ахэлажээ зыхувкъе, сэмэркъеу адишыныр икIесагь.

«ГушыIэ дахэм гур егъеушъбы», — ылощтыгъе С. Шэуджэним. ИэнатIеу зылутым ельитыгъеу цыфыбэмэ алыкэштигь. ЗатыримыIэтыкъеу, гуриолгошоу зерадэгүшүйэрэр иовшIэгъухэм агъешагъоштыгь.

Щиэнныгъэм къыхилхъагь

Теуцожь районным икууаджэу Къунчыкъохаблэ Шэуджэн Сэлэтчэрые къышыхъугь. Мьеекъопэ мэзтехникумым үүж Сыбыр технологическэ институтыр Красноярскэ къышуухыгь. Тыкъэзынчухъэрэ дунаим икъэухумэн, Адыгеим имэзхэм ябаиниыгъе хэгъэхъогъеням ильесыбэрэ адэлэжьагь.

ИовшIэн гуетынгъеу фырилэр щиэнныгъэм къыхилхъагъеу Шэуджэн Сэлэтчэрые ылъитэштигь. Іахылхэм, кIэлэгъаджэхэм, къифешынкъе цыфхэм зэрэфэрэз къылтэнэр икIесагь. «Уизакью пытэу пльэ утеуцон пльэкъытэт», — ылощтыгъе С. Шэуджэним.

ЕгъэжьапIэр

Иоф мублэм уфежъэнэр зышокъинхэм Сэлэтчэрые ашышигъе. Гуетынгъе пхэлтэу, хэшшикъ фууилэр щитмэ, иофор бгъецкIэн плъекъиштэу ашьлытэштигь. Мэзым илашэ игуадзэу ригъажы, іэнтэлэ инхэм алытгь.

Иныбжыкъэгъум льапсэу зыфишыжыгъэр шукъе къетэжьыгъеу иныбджэгъухэм къыралокъиштыгь.

Уичыгы, уихгэгъегу шу умыльэгъухэу сидэуштэу уидунееплъыкъе псыхъагъэхъушта? Аш фэдэ упчIэм иджкуауз зэхэгүфыкъыгъеу къезытын зыльэкъищтхэм Шэуджэн Сэлэтчэрые ашышигь.

Дзэ къулыкъур — зыгъесан!

Хульфыгъэм дзэм къулыкъу щихын фауе тэлтэйтэ. Сэлэтчэрые Туркмением дзэ къулыкъур щихыгь. А лъэхъаным ССР-м тышыпсэущтигь.

С. Шэуджэнир хэгъэгум икъэралыгь

ГушыIэ пытэ зиIэ цыфым гъусэ фэхъурэр кIэгъожырэп. Гъогу чыжьэ дытехъэмэ, имурад къызэрэдэхъуштыр ешIэ. УпчIэжьэгъу ышыщтым бэрэ лъыхъурэп.

Шэуджэн Сэлэтчэрые нарт бэгъашIэ мыхъугъэми, цыфхэм шIу афишIэнэу игъо ифагь. ИовшIэгъухэм, дэгъоу зышIэштыгъэхэм ашыгъупшэрэп, агъельапIэ. Лъэпкъым, республикэсм ыгу къазэрэфитеоштыгъэр непи зэхахы. ГукIэгъу зыхэль инэплъэгъу фабэкIэ къадэгущыIеу алъытэ.

Идышъэ медаль къыфагъэшьошагь. РСФСР-м мэкъу-мэшымкэ и Министерствэ и Щитхуу тамыгъэ, фэшхъафхэри къыратыгъэх. Зэнэкъоктум гъехъагъэу щишигъэр къыхагъэши, хэгъэгум и Щитхуу тамыгъэ къыфагъэшьошагь.

Адыгеир Краснодар краим къызыхъэкъыжым, республикэм иминистрэхэм я Кабинет хэтэу хэбзэ къулыкъур ыгъецакIэштигь.

ИовшIапIэ «Адыгеямэзым» ипэшэ шхъаэу щитыгь. Адыгэ Республиком мэзымкэ и Къэралыгь комитет иапэрэ тхаматэу агъенэфаг. Тыкъэзынчухъэрэ дунаим икъэухумэнкэ ыкIи Чыюопс къекуапIэхэмкэ Адыгэ Республиком иапэрэ министрэу загъенафэм, республикэм икъэралыгь гъэпсыкэ игъэптигэнкэ мэхъэнэ ин зиIэ хэбзэ иофууабэ ыгъецакIагь.

Кировскэ къоджэ Советым идепутатэу тьогогуищэ хадзыгь, «Россоюзагромэ

ыгъегумэкъыгь. Адыгеим икыгъе кIалэхэр Абхазым куагъэхэу къош республикэм зэрэкъоуцаагъэхэм, гуфаклохэм лыгъэу зэрэхъэрэм, Хъодэ Адамэ, Шэуджэн Мурат, Мыкъо Аслъан Сыхум зэрэшыфхэгъэхэм Сэлэтчэрые ашыгъозагь.

Адыгеир мамырэу псэузэ, республикэм икъэралыгь гъэпсыкэ игъэптигэн зэрэштигым, нэмымкэ иофыгъохэм шхъэхъигъэу татгушыи, Абхазым щикорэ заом фэгъэхыгъэ къзбархэр къестхынхэу, Хъодэ Адамэ икъэбархэр къызэшшэйшэнхэу Сыхум сикIогъагь. ЗэдэгүшIэгъоу Сэлэтчэрые дысигагъэм нэужым ишуаагъе къысэкъыжыгь. Гуманитар Iэпыгэгъур зыфащэрэ цыфхэм алъыгсыним зэрэплигъэгъэр, игущыэшэриохэр сцыгъупшэхэрэп.

Мэзир зыгъэдахэрэр

Тыкъэзынчухъэрэ дунаир, мэзир цыфым зыгъэдэхэнхэр ишшэрильхэу Сэлэтчэрые ылъытэштигь. Чыгз закъор мэзир зэрэмыхъуштыр дэгъоу ышэштигь. Адыгэмэ зэралоу, мэзир зыгъэкъирэм мэзир зэрипхъожырэп.

Республикэм имэзхэм ядэхагъэ, ябиныгъэ Сэлэтчэрые къатегущыIэнэу ригъажьэмэ, нэшукъе иныбджэгъухэр еплъытгъэх, ыгу къаалты ашоонгыуагь. Аспирантуэр Волгоград къышуухыгь, мэзым ехылгээ тхигъэхэр илэх. Шэнныгъэу щиэнныгъэм щизэригъэгъотыгъэр шукъе къетэжьыгь — цыфхэм алъыгэсигь.

Унгэго дахэ С. Шэуджэним илгээ. Ишхъаэтуусэу Джансурэ Адыгэ Республиком искусствэхэмкэ иколледжэу Тхъабысымэ Умарэ ыцIе зыхырэм щыргэдажэх. ЯкIалэхэр Бэлэрэ Рустамрэ сэнэхъатхэр зэрэгэгъотыгъеу иоф ашIэ. Сэлэтчэрые 1994-рэ ильэсийм игъонэмисэу идунаи ыхъожьыгь. ыгу къытеоу къытхэтыгъэмэ, непэ ыныбжь илэс 80 хүщүтгъэ.

— Цыф дэгъоу, иовшIэним изэхэшкэо Iэпэласэу Шэуджэн Сэлэтчэрые щитыгь, — къитиуагь Адыгэ Республиком мэз хызмэтымкэ иветеранхэм я Совет итхаматэу, республике общественне движениеу «Адыгэ Хасэм» игъэцкIэко куп хэтэу Болэкъо Аслъан. — Мэз хызмэтым адыгэ кIалэхэр хэшгээнхэм, яшIэнэгъэ хагъэхъоным, республикэм икъэралыгь гъэпсыкэ игъэптигэн, мэзым икъэухумэн имэхъанэ къэлэтигъэним, нэмымкхэм ишшыпкъеу адэлэжьагь. Ишхъаэгъусэрэ ылхуу Бэлэрэ культурэм иоф щашIэ, ыкьюу Рустам мэз хызмэтым щелажьэ. Сэлэтчэрые тыфэраз, аш ригъэжьэгъе иофхэр щиэнныгъэм щыгъотыгъуатэх.

Шэуджэн Сэлэтчэрые нарт бэгъашIэ мыхъугъэми, цыфхэм шу афишIэнэу игъо ифагь. ИовшIэгъухэм, дэгъоу зышIэштыгъэхэм ашыгъупшэрэп, агъельапIэ. Лъэпкъым, республикэм ыгу къазэрэфитеоштыгъэр непи зэхахы, гукигъу зыхэль инэплъэгъу фабэкIэ къадэгущыIеу алъытэ.

ЕМТИЛЛЬ Нурбай.

гъунапкъэхэр къэзынчухумэрэ дзэм хэтигь. Къэрэгүлэ щиIеу хэбзэнчэй тичигыг къихъэгъе хульфыгъэм С. Шэуджэнир пеуцугь. Лыгъеу къызыхъагъагь.

Гъэрэу къыбутигъеу США-м ишипон онуу къычIэкъыгь. Шэуджэн Сэлэтчэрые пыхъухъунгъеу зэрихъагъэм фэш «Жъобо Плыжкын» иорден, СССР-м и Къэралыгь гуунапкъе икъэухумэнкэ бланэу зэрэзекуагъэм пае медаль къыфагъэшьошагь.

С. Шэуджэним къулыкъур ыхъызэ, ишшиэнэгъе хигъэхъуагь, щиэнныгъэр нахышоу къигурууагь.

Мэзим нахь фэшэгъагь

Адыгэ хэку, Краснодар краим Iэнэтиэ зэфэшхъафхэр ашигъэцкIагь. Мэкъу-мэшым иоф щиIеу къыхъагъыгь. Тыдэ щиIеими мэзым ыгу икъытвигъэп.

РСФСР-м изаслуженнэ лесовод щитхууцIэр къифаусыгь. СССР-м и ВДНХ

зым» и ГъэлорышIапIэ хэтигь, общественне иовшIэнхэр ыгъэцакIэхээ, цыфхэм ишуаагь бэрэ аригъэкIагь.

Абхазыр игунэс

Мамыр щиIакIэр нахь дахэ зэрэхъутым ыгъэгумэкъырэ Шэуджэн Сэлэтчэрые Шъачэ сыйэрэштыуукIэгъагьэр сцыгъупшэрэп.

Абхазырэ Грузиремэ заокэ зэпэуцугъэхэу машшом къагъэститицэгъыгь. Гуманитар Iэпыгээти Абхазым эзитицэгъыт купым пэшэнгъе дызэзыхъэхэрэм С. Шэуджэнир ахэтигь. Абхазым ичюопс зэрэдажэр, зыгъэпсэфыпIэ гъэшгээхонхэр зэрэшагъэпсэфыпIэ Сэлэтчэрые къытфилотагъэх. «Аш фэдэ чыпIэ дахэхэм, джэнэт къогъупэм уащыао хуушта?» — къэупчIэгъагь Сэлэтчэрые.

Заом тхъамыкIагъоу къызыдхыгъеу С. Шэуджэним ыльэгъу. Нэнэж-тэтихъэм, сабийхэм нэпсэу къяхыгъэм

Творчествэми Теклоныгъэр кыгъэблэгъагъ

Егъэшлэрэ щысэу тицэх

2020-рэ ильэсүм мэзаем и 1-м кыщегъэжьагъэу «Творчествэми Теклоныгъэр кыгъэблагъэштыгъ» зыфиорэ тофхабзэр Адыгэ Республикаем щэкто.

Республикэм культурэмкэ и Министерствэар зэхишэй, Теклонигъэм ия 75-рэ ильэс фэгъэхьагъ.

— Хэгъэгү ззошхом ильэхъан фашист техаклохэм язэхэкутэн пхъашэу хэлэжьаа хэхэм творчествэм иофишлэхэр ашыых, — кытиуагъ Адыгэ Республикаем культурэмкэ иминистрэу Аульэ Юрэ. — Техаклохэм, тхыльеджапэхэм, культурэм иунэхэм яофишлэхэм, аристхэм, нэмыхлахэм Родинэр къаухумээ, апсэ емыблэжхэу зэуагъэх, Теклонигъэм и Мафа къагъэблэгъагъ.

Хэгъэгүм ишхъафитныгъэ къезуухумагъэх тэгъэлаплэх, яштыху щынэгъэм щитэуатэ. Тарихын инекубгъохэр нахышлоу тшэнхэм, шэжь яиэу ныбжыкэхэр плүгэнхэм, дээм клошт клалхэм ухазырыныгъэ дэгүү яиэным фэшл Республикаем культурэмкэ зэхишэгъе тофхабзэм мэхъянэ ин ииэу зэрэштыр щынэгъэм кыщэлъагь. Культурэм щилажьаахэрэм, творчествэм пыльхэм гъэзетым кыншхэтутыгъэ тхыгъэхэр ашогъэшлэгъоно, едгээжьагъе тофыр пыльдгээкотенэу къельдох.

Апэрхэм ашыщ

Кошхэблэ районым икэлэццыкlu модельнэ тхыльеджапэ «Творчествэми Теклонигъэр кыгъэблагъэштыгъ» зыфиорэм чанзу хэлажьэ. Лъепкэ проектэу «Культурэр» щынэгъэм щилажьаахэрэмнэмкэ уншюо хэхигъэхэр тхыльеджапэ рихъухаагъэх.

— Клэлэццыкlu тарихыр нах дэгью зэрэгшэшнэмкэ, районым щилажу Хэгъэгү ззошхом лыгъэ щизезыхаагъэхэм щынэгъэ гъогоу къаклуу гъэм щыгъозэнхэмкэ, лыхуухжэхэм щисэ атырахыз, посунхэмкэ «Творчествэми Теклонигъэр кыгъэблагъэштыгъ» зыфиорэ тофхабзэм мэхъянэ ин ииэу тэлтытэ. Клэлэццыкlu апае тапекли зэлукэгъуухэр зэхэтшэштых, лыгъэм, зэкъошныгъэм, мамыр посукэм игъэпытэн таттугушыгъэшт, кытиуагъ Кошхэблэ районым

имодельнэ клэлэццыкlu тхыльеджапэ иофишлэу М. Пызызепкем. — Тхыльхэм, пызетхэм, Интернетийн инекубгъохэм яшулгэкэ тигушысэхэр клэлэццыкlu нахышлоу алтыгэхээсийх.

Тхыльым иныбджэгъухэр

Кошхэблэ районым имодельнэ тхыльеджапэ ипащэу Емыкл Марынет изэфхыхысжхэм къашыхигъэштэгъэм тигъэгушуагъ.

Клэлэеджаклохэри, тофшлэпэхэм зэфшыхаахэм алытхэри Теклонигъэм ия 75-рэ ильэс фэгъэхьэгъэ зэхахэхэм ахэлжьаахээ, заом ехылгээ тхыльхэм къаклуу чигэх. Унагъом, лялком щылхэу пыльхэм язэуагъэхэм якъэбархэр нахышлоу зэрэгшэшнэм пыльхэй.

Пытапэхэр агъэпсыгъэх

Бэгъэрэйт Зое 1922-рэ ильэсүм

Фэдэз кыщыхуугъ. Ильэс 12-м итэу ибэу кызынэм, клэлэццыкlu югыншээ ашагъ, ау бэ темышэу ятэшым ыдэжж ыщэжыгъ.

Зое ышэу Аслынчэрэй дээм куулыкъур щихызэ, Хэгъэгу ззошхор къежьагъ. Іашэр ышыгъэу пыльхэм ар апэуцугъ, лыгъэ зэрихээ зэрэфхыгъэр иквожджехъухэм къафалопшыгъ.

1942-рэ ильэсүм фашист техаклохэри Темир Кавказын заоклэ кибэнхэнху загъэхъазырыштыгъ. Бэгъэрэйт Зое пчдынхэм районым ивоенкомат къуагъэ, дээм икъулыкъушлэхэм ахагъэхъануу ялъэгүү. Пшашаам къедэгүүхэх, ау заом агъэкъуагъэп.

Ухумэн тофхэр гъецэктэгъэнхэм фэшл Ростов-на-Дону ашэгъэ купым хэфагъ. Чэши, мафи пытапэхэр агъэпсыгъэхъэх. Зое кызырэйтэжьыгъэу, цыфхэм уялъяун ишыкгээгъэп. Пыльхэм къуалгэ арамытын пае тофхэр агъэцакэрэм имэхъанэ зэкиэми дэгьюо къагуруу ѡштыгъ.

Дээм къуагъэ

1942-рэ ильэсүм, мэкуогъум и 2-м военкоматыр Бэгъэрэйт Зое къеджагъ. Кошхэблэ районым щылшишээ 40-мэ ахэтэу дээ куулыкъум къуагъэ.

Я 3-рэ зенитнэ-пулемет полкын куулыкъур щыригъэхъагъ. Я 339-рэ зенитнэ-топ полкын наводчикэй агъакуу, заом ыкыб щылшишээ шылольхэрм, хэгъэгү гүнапкъэхэм якъэхъануу хэлэжьагъ.

Азербайджан икъэлэ шхъаалу Баку полкыр щылшия Кавказынхор заом хэшагъэ зэрэхъурэр З. Бэгъэрэйт ылъэгъущтыгъ.

Хэгъэгүм исамолетхэм, танкхэм, машинэхэм яшыкгээ гъэстнэхынхъэр алэкгээхъэгъэйн тидзэлхээр пыльгыгъэх, Баку раширэ гъэстнэхынхъэр мэкли

гъэп. Зыгъэпсэфыпэхэм, еджа-пэхэм улагъэхэм ашялазэштыгъ.

Адыгэ пшашаам Баку иошьогу икъэхъумэн хэлэжьэрэ дээ-кюлхэм ахэтэу куулыкъур дэгъу дэдэу зэрихырээр икомандирхэм хагъэунфыкыгъ, бгэхэл та-мыгын къиратыгъ. Кавказ икъэхъумэн хэлажьээ, медаль зэфшхъафхэр З. Бэгъэрэйт ышыгъэшшошагъэх.

Ядэжж кызыгъээжжым

1945-рэ ильэсүм бэдээгүү мазэм Зое ядэжж кызыгъээжжыгъ. Культурэм фэгъэхъигъэ училишыр Краснодар къышиуухыгъ. РСФСР-м и Аппшэрэ Совет идепутатэу гъогогуитло хадзыгъ. Икъуаджэу Фэдэз итхылтеджапэ щыригъажы, ильэс 52-рэ тоф ышыгъ. Кошхэблэ районым культурэмкэ иотдел, районым икэлэццыкlu тхыльеджапэ япашу щытигъ. Пенсием зэкиом рэхъятау унэм исыгъэп, общественни тофхэр ыгъэцэктэгъэх.

1998-рэ ильэсүм идунаи зыхъожыгъэ Бэгъэрэйт Зое цыфхэм ашыгъупшэрэл. Кошхэблэ искус-ствээхэмкэ икэлэццыкlu еджа-пэхэм Хагъэудж Мыхамэт ыцэ зыхырэм ипашэу А. Клэдэклом къызериуагъу, Теклонигъэм и Мафа къэзэгъэблэгъэхэм афэгъэхъыгъэ зэхахэхэм пүнгэгъэ мэхъянэ ин араты. Хуугъэ-шэгъэ къэбархэр ныбжыкэхэм къафалатээ, щынэгъэм фагъасэх.

ЕМТЫЛН Нурбий.

Зэхэзышагъэр ыкыи кызыдзы-гъэкырэр:

Адыгэ Республикаем лъепкэ Иофхэмкэ, Икыб къэралхэм ашы-псурэ тильэпкэ-гъухэм адярьэз зэхъи-ныгъэхэмкэ ыкыи къэбар жуугъэм иамалхэмкэ и Комитет Адресыр: ур. Крестьянскэр, 236

Редакциер зыдэ-шийэр: 385000, къ. Мыеекуапэ, ур. Первомайскэр, 197.

Телефонхэр: приемнэр: 52-16-79,

Редакцием авторхэм ыкыи хэлэжьэрэ А4-къэ заджэхэрэ тхъапхэу зипчъагъэкэ 5-м емыхъухэрэр ары. Сатырхэм азыфагу 1,5-рэ дэлтээ, шрифтэр 12-м нахи цыкынэу Ѣытэп. Мы шапхъэхэм адимыштэрэ тхыгъэхэр редакцием зэкгээкложых.

E-mail: adyvoice@mail.ru

Зыщаушыхъятыгъэр: Урысы Федерацием хэутын Иофхэмкэ, телефонкъэтынхэмкэ ыкыи зэллыгъэсэхэй и Министерствэ и Темир-Кавказ чыпэ гъэлорышил, зэраушыхъятыгъэ номерыр

ПИ №ТУ23-00916

Зыщаушыхъятыгъэр ОАО-у «Полиграф-ЮГ», 385000, къ. Мыеекуапэ, ур. Пионерскэр, 268

Зэкжэмкэ пчыагъэр 4322

Индексхэр П 4326
П 3816

Зак. 2413

Хэутынм узшыкгээхэну Ѣытэп хахьтэр Сыхбатыр 18.00

Зыщаушыхъятыгъэр уаххтэр Сыхбатыр 18.00

Редактор шхъаам игуадзэр Мэшлээкъо С. А.

Пшъэдэкыж зыхырэ секретарыр Тхъаркъохъо А. Н.